

Helmond sociaal - *stem voor, stem SP*

Concept-verkiezingsprogramma van
de SP 2002 - 2006

Reacties: SP, Molenstraat 95,
5701 KB Helmond of
helmond@sp.nl

Inhoud:

- Inleiding
- Lokale democratie
- Werk, inkomen, sociale zekerheid
- Wonen
- Stedelijke ontwikkeling
- Milieu en verkeer
- Veiligheid
- Onderwijs, cultuur en sport
- Geld

Inleiding

In dit verkiezingsprogramma wordt aangegeven hoe de SP aankijkt tegen een aantal belangrijke Helmondse zaken en het beleid dat we voorstaan voor de periode 2002 - 2006. Onze meer fundamentele uitgangspunten en beginselen zijn terug te vinden in het document *Heel de mens*, het beginselprogramma van de SP. Menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit zijn daarin de sleutelbegrippen.

De heersende politiek vindt dat de overheid als 'beschermerschild voor de zwakken' niet meer nodig is. Ze vindt dat de overheid zich moet terugtrekken om plaats te maken voor de markt. Bijvoorbeeld het bemiddelen van werklozen naar betaalde arbeid wordt niet langer meer gezien als een publieke taak. Arbeidsbemiddeling is voortaan een dienst die moet worden ingekocht bij een commercieel bedrijf. Woningbouwverenigingen en -stichtingen zijn geen sociale instellingen meer. Het zijn marktpartijen of ze worden daarmee gelijkgesteld en navenant behandeld. En nutsbedrijven worden eveneens 'op de markt gegooid'. Obragas wordt verkocht aan de Duitse multinational RWE.

Door dit beleid - de uitverkoop van de publieke zaak - is er amper nog betrokkenheid bij het publieke belang. Aangemoedigd door de politiek die voortdurend roept dat gemeenschapstaken en voorzieningen beter van de hand kunnen worden gedaan, zijn veel mensen 'calculerende burgers' geworden. Het 'ieder-voor-zich' voert de boventoon.

De SP vindt dit een slechte ontwikkeling. Daarom is 'sociaal' de rode draad in ons programma. Wij doen met dit programma geen fraaie beloften. Onze enige belofte is dat we ons maximaal zullen inzetten voor de zaken waar wij voor staan, voor een sociaal Helmond.

Ger Klaus
Lijsttrekker SP

Lokale democratie

Privatiseren en afstoten van taken

Accommodaties van verenigingen, de kabel, Obragas, het openbaar vervoer, het ophalen van huisvuil en het zwembad. Al deze taken zijn in het verleden afgestoten of geprivatiseerd. Zwembad de Wissen is een uitzondering. Na ooit te zijn afgestoten, moest de gemeente het zwembad weer terugnemen omdat het voortbestaan ervan in commerciële handen niet kon worden gegarandeerd. De SP heeft zich steeds gekeerd tegen deze uitverkoop. Om drie redenen.

- Privatisering is geen duurzame oplossing want ook daarna zullen zich problemen voordoen. Zie de gang van zaken rond het zwembad, zie ook verenigingen die in de (financiële) problemen raken. Als de gemeente zich betrouwbaar wil tonen naar de burgers toe, mag ze niet de rug keren naar deze problemen.

- Publieke diensten zijn niet voor niets ooit in overheidshanden beland. Immers alleen de overheid kan de toegankelijkheid ervan waarborgen voor iedere burger, ongeacht of iemand een hoog of laag inkomen heeft.

- Het privatiseren van gemeentetaken is niet goed voor de lokale democratie. Want belangrijke beslissingen die de gemeenschap aangaan worden dan niet meer genomen door gekozen volksvertegenwoordigers maar door anderen die daarover amper verantwoording hoeven af te leggen aan de bevolking.

Lage opkomst

Als raadsleden steeds minder te zeggen hebben waarom zouden burgers dan gaan stemmen? Dit zal niet de enige verklaring zijn maar feit is dat de opkomst bij de raadsverkiezingen dramatisch laag is. Tegelijkertijd zien we het verschijnsel van de sociaal-economische opkomstcijfers: rijken stemmen méér dan armen. Juist de mensen die de politiek het hardste nodig hebben gaan het minste stemmen. Het zal wel niet toevallig zijn dat dit ook vaak de mensen zijn die de hardste klappen krijgen en het meest in hun vertrouwen zijn beschaamd.

Ter vergelijking hier de twee meest uiteenlopende opkomstcijfers bij de vorige raadsverkiezingen.

stembureau 't Huukske (binnenstad)	35,2 %
stembureau De Stip (Stiphout)	77,3 %

Het gaat hier om een zeer ongewenste tweedeling. Het zijn vooral de politieke partijen die zich dit moeten aantrekken.

Publiek private samenwerking (PPS)

De SP is erg kritisch op publiek private samenwerking (pps). Publiek private samenwerking houdt in dat de gemeente in een erg vroeg stadium met een bedrijf aan tafel gaat zitten om een plan te maken. Dat betekent

onherroepelijk dat het private belang van het bedrijf een rol gaat spelen bij de besluitvorming. Zie daar het dilemma: het gevaar is aanwezig dat het publieke belang dat de gemeente hoort te behartigen, in de knel raakt. Kortom, pps-constructies en lokale democratie verdragen elkaar niet goed. De gemeenteraad is niet meer vrij om afwegingen te maken zonder rekening te houden met het belang van het betrokken bedrijf.

Overigens zijn pps-constructies vaak bijzonder ingewikkeld. Zie bijvoorbeeld de pps-constructie met Gamma Holding en projectontwikkelaar Van Wijnen om trent het Hatema-terrein. Dit speelde een rol bij de pijnlijke geschiedenis rond voetbalclub Klein Arsenal.

Machtsbederf

Omdat de overheid zich terugtrekt moet ze steeds vaker een beroep doen op de markt. Er wordt ook wel gesproken van 'co-beleid' en bedrijven heten voortaan 'partners in beleid'. Daarnaast wemelt het van de particuliere adviesbureaus op wie bij tijd en wijle een beroep op wordt gedaan. Dit heeft twee gevolgen.

- de grens tussen publiek en privaat, tussen 'mijn en dijn', is erg vervaagd
- gemeentevertegenwoordigers zitten voortdurend aan tafel met belanghebbenden met grote belangen

Het is zaak om in deze 'schemerzone' tussen democratie en markt te waken voor de integriteit van de overheid. Het aannemen van giften door politici en ambtenaren is daarom uit den boze. De SP is voorstander van de regel *wij nemen alleen een uitgestoken hand aan*.

Geén achterkamertjespolitiek

Geheimzinnigheid en democratie gaan niet samen. Openbaarheid is de regel, vertrouwelijkheid de uitzondering. Vertrouwelijkheid kan aan de orde zijn als het gaat om privé-personen of als vroegtijdige publicatie kan leiden tot grote financiële schade voor de gemeente.

Het referendum

De SP juicht de invoering van het raadgevend referendum toe.

Gemeentelijke herindeling

De SP is tegen gedwongen annexatie van (delen van) buurgemeenten.

Wethouders van buiten de raad

Met ingang van de komende raadsperiode is het mogelijk om wethouders aan te trekken van buiten de raad. De SP is daar geen voorstander van. Wij willen geen carrièrewethouders maar wethouders van vlees en bloed die de situatie ter plekke kennen en betrokken zijn bij hun stad.

Werk, inkomen, sociale zekerheid

Helmond surft mee op de golven van de hoogconjunctuur en dat is goed. Desalniettemin hebben ongeveer 8500 Helmonders een (volledige of gedeeltelijke) uitkering in het kader van de bijstand, WAO en WW. Het aantal ouderen met een AOW-uitkering is hierbij niet meegeteld. Inmiddels lijkt de economische bloei voorbij te zijn. Het aantal Helmondse werklozen daalt niet meer maar toont een stijging.

- De gemeente schept middels bedrijventerreinen voorwaarden voor bedrijven om zich te vestigen. Maar dit kan niet onbeperkt. Het belang van natuur, milieu, ruimte en rust moet worden afgewogen. Schaarse ruimte moet daarom efficiënter worden benut. Een mogelijkheid hiertoe is gestapeld bouwen.

- Werk moet lonend zijn. De SP is daarom erg kritisch op gesubsidieerde banen. (Landelijk streeft de SP naar omzetting van deze banen in reguliere banen).

- De sociale werkvoorziening (nu Helso binnenkort de Atlant Groep) moet haar sociaal karakter behouden.

- Geen werk? Dan moet er fatsoenlijk sociaal beleid zijn. De SP is tegen het 'opjagen' van werklozen en tegen andere rigide maatregelen. De landelijk ingevoerde sollicitatieplicht voor ouders met kleine kinderen heeft niet de sympathie van de SP.

- Niet mag uit het oog worden verloren dat in weerwil van de economische hoogconjunctuur in de afgelopen jaren een relatief hoog aantal Helmondse huishoudens aangewezen bleef op een uitkering. Alertheid op het armoedebeleid blijft daarom nodig zeker nu zich een kentering in de economie lijkt aan te dienen.

- De SP heeft tegen de maatregel gestemd dat gehandicapten een deel van hun vervoersvergoeding moeten afstaan in ruil voor betaling in natura, te weten ritten met de stadstaxi. De SP vindt dat gehandicapten zelf over de besteding van hun vervoersbudget moeten kunnen beslissen.

Wonen

Het huidige volkshuisvestingsbeleid zet zwaar in op het bedienen van de hogere inkomens. Wijken en buurten als Boscotondo, Dierdonk, Brandevoort maar ook de nog te realiseren plannen zoals de geleidingszone Brouwhuis en het gebied van golfkartonfabriek Van Dam, zijn voor veel Helmonders niet bereikbaar omdat ze het niet kunnen betalen. (Overigens is de SP tegenstander van het bebouwen van de geleidingszone.) De tol van dit beleid is de bijna verdubbeling van het aantal woningzoekenden voor een 'gewone' huurwoning. Helmond

telt nu ruim 5000 woningzoekenden. Een ander gevolg van dit beleid is het ontstaan van witte en zwarte wijken met alle gevolgen vandien.

Sociale correctie

De SP vindt dat een forse sociale correctie nodig is op het volkshuisvestingsbeleid. Er moet veel meer ruimte komen voor betaalbare (huur)woningen.

De praktijk toont dat de veelgehoorde repliek dat kopers die verhuizen naar bijvoorbeeld Brandevoort voor doorstroming zorgen omdat ze elders in de stad een woning vrijmaken, niet steekhoudend is. Bovendien wordt het grootste deel van de woningen op Brandevoort verkocht aan niet-Helmonders van elders. Het valt moeilijk in te zien hoe dit doorstroming oplevert in Helmond.

Koop of huur?

De SP is geen tegenstander van koop. Het probleem is echter dat projectontwikkelaars over het algemeen geen betaalbare koopwoningen bouwen. Anders dan corporaties zien zij het niet als hun taak om mensen met een smallere beurs te huisvesten. Evenmin zien zij een taak voor zich weggelegd bij het huisvesten van ex-verslaafden, vluchtelingen of andere 'lastige' groepen. Zie daar het probleem.

Rol corporaties

Corporaties zijn van oudsher sociale instellingen en werden in die rol door de overheid gesteund. Maar in het kader van het beleid 'meer markt, minder overheid' zijn de banden tussen corporaties en overheid doorgesneden. Ze moeten nu zelf hun broek ophouden. Dat brengt de corporaties in een spagaat: enerzijds hun sociaal karakter overeind houden, anderzijds zich handhaven in een harde commerciële omgeving. Het huidige gemeentebestuur benadert de corporaties vooral als marktpartij. De SP heeft een andere insteek. Wij vinden dat corporaties die hun sociaal karakter willen bewaren gemeentelijke steun verdienen.

Gedifferentieerd bouwen

De SP is tegen witte en zwarte wijken en dus vóór gedifferentieerd bouwen: huur en koop door elkaar in plaats van apart.

Voorzieningen in de buurten

Wonen is meer dan alleen een huis. Het gaat ook om leefbaarheid en daar horen voorzieningen bij in de wijken dicht bij huis.

Herstructurering binnenstad

De SP is steeds erg kritisch geweest op het project 'herstructurering binnenstad' en heeft de huidige aanpak afgewezen. Inmiddels is het project een slepende zaak

geworden omdat er groot gebrek is aan passende alternatieve huisvesting voor de bewoners die hun huis moeten verlaten. Immers er staan al ruim 5.000 andere woningzoekenden op de wachtlijst. Pas als er over de hele linie méér sociale woningbouw komt, ontstaat de ruimte die nodig is voor het fatsoenlijk herhuisvesten van de betrokken bewoners en kan het project worden vlot getrokken.

Stedelijke ontwikkeling

Centrumplan: een maatje te groot

In december 2001 heeft de gemeenteraad het eindplan van Buro van Riek (BVR) goedgekeurd. Dit plan is gericht op het 'versterken van het centrum'. Het behelst een groot aantal ingrepen en maatregelen. Met dit plan wordt een zware financiële claim gelegd op de schaarse gemeentecenten. Alleen al het te realiseren cultuurplein (waarin worden ondergebracht ondermeer de bibliotheek en het kunstencentrum) zal de gemeente naar schatting 40 á 50 miljoen gulden kosten. En dit is nog maar één onderdeel uit het plan.

De SP heeft als enige het plan afgewezen. Wij hebben steeds een andere insteek gehad met het centrum. Enerzijds omdat we de problemen niet zó dramatisch vinden dat ze deze zware ingreep rechtvaardigen. Anderzijds heeft het te maken met realiteitsbesef. De ingreep zal weinig veranderen aan de aanzuigende werking op Helmondse consumenten van andere nabij gelegen winkelcentra in de omgeving (Eindhoven is amper tien minuten rijden met trein of auto), terwijl dat wel een belangrijke gedachte is achter het plan. Kort gezegd is daarom steeds onze boodschap geweest: zie de realiteit onder ogen en doe wat rustiger aan.

Nu het plan door de raad is aanvaard is het bepalend voor alle toekomstige stappen in en rond het centrum. De SP zal die stappen kritisch beoordelen in lijn met de opstelling die ze steeds gekozen heeft.

De wijken

De SP is sterk voorstander van (winkel)voorzieningen dicht bij de mensen. Goede voorzieningen in de wijken dragen bij aan de leefbaarheid, hebben een sociale functie en maken dat mensen minder in de auto hoeven te stappen. Dit standpunt botst met het huidige beleid. Dat zet juist de rem op het verder ontwikkelen van buurtwinkelcentra omdat dit wordt gezien als concurrentie voor het centrum.

- Voldoende en goed onderhouden groen zijn van groot belang voor de leefbaarheid.

- Er moet meer aandacht komen voor ruimte en speelgelegenheid voor kinderen. De SP heeft op dit punt onderzoek uitgevoerd, landelijk streven we naar een wettelijke norm.

Buitengebied

Het schaarse buitengebied van Helmond dient behouden te blijven, waarbij de kwaliteit ervan zoveel als mogelijk dient te worden verbeterd. Daarbij dienen eigenaren zoveel mogelijk gestimuleerd te worden om hier een bijdrage aan te leveren. Indien mogelijk met financiële ondersteuning.

Natuurgebied

Voor natuurgebieden binnen onze gemeentegrenzen geldt het vorige natuurlijk ook. Wat de SP betreft dient uitgezocht te worden in hoeverre het beter zou zijn om onze natuurgebieden over te dragen aan een instantie die daarin gespecialiseerd is. Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer of het Brabants Landschap.

Natuur terug in de stad

Bij nieuwbouw, renovatie en herinrichting van de openbare ruimte dient de gemeente een beleid te voeren dat er op gericht is de natuur een handje te helpen. Dit kan onder andere door het aanbrengen van nestgelegenheden in huizen en gebouwen voor onder andere mussen en gierzwaluwen. Door onze manier van bouwen, isoleren en nog eens isoleren zijn veel 'natuurlijke' broedplaatsen verdwenen. In Brandevoort worden op aandringen van de SP nestgelegenheden voor gierzwaluwen aangebracht. Het beton, gras en klimop beleid dient wat ons betreft te verdwijnen. Wij bepleiten voor zover mogelijk onderhoudsarme maar wel diervriendelijke bomen en struiken aan te planten. Ook en vooral langs de groene aders (groenstroken en middenbermen van doorgangswegen) die de stad inlopen. Dit zal met name ook de vlinderstand te goede komen.

Milieu en verkeer

Milieuoverlast

Nog steeds zijn er in Helmond bedrijven die het niet zo nauw nemen met het milieu. Afgelopen jaar kwamen er zaken boven tafel bij controle die niet in orde waren. Ook zijn er nog steeds bedrijven die zorgen voor stankoverlast. Met name Brouwhuis heeft hier mee te maken. Maar ook de wijk Overspoor/Annaparochie en de binnenstad hebben er last van afhankelijk van de windrichting. Dat het ook anders kan bewees de Vlisco die na actie mede door de SP werd gedwongen om zonder stankoverlast te gaan werken. De gemeente moet met name de mengvoederfabrikanten hierop aanpakken.

Verkeer

Helmond telt bijna evenveel personenauto's als woningen: ruim over de dertigduizend. Hierbij is nog niet inbegrepen ander vervoer: bedrijfswagen, vrachtauto, taxi enz. Tel daarbij op het doorgaand verkeer en het beeld is compleet. Het is niet eenvoudig deze verkeersstroom zo af te wikkelen dat daarbij ook nog rekening wordt

gehouden met andere belangrijke zaken als leefbaarheid, veiligheid, overlast en ruimte voor kinderen.

- De SP geeft voorrang aan leefbaarheid en veiligheid. Concreet: aan voetgangers en fietsers, aan kinderen en ouderen.

- Op beperkte schaal kan de gemeente bijdragen aan vermindering van het autogebruik door in het ruimtelijk ordeningsbeleid er rekening mee te houden. Bijvoorbeeld op het eerder genoemde punt 'voorzieningen dicht bij de mensen'.

- Het openbaar vervoer als alternatief voor de auto zit in een neerwaartse spiraal. 's Avonds en in het weekend rijden geen bussen meer. Daarvoor is in de plaats gekomen de stadstaxi oftewel de taxibus. De prijs van één rit is echter te hoog om nog van een alternatief voor de bus te kunnen spreken. Tegelijkertijd zien we dat delen van Helmond steeds verder dichtslibben. Er zou een 'task force' ingesteld moeten worden die in nauw contact met de bevolking (publiek debat) onderzoekt hoe deze ontwikkeling valt te keren en hoe de bus weer de plek kan krijgen die ze verdient.

Traverse

De Traverse kan volgens de SP het beste gewoon blijven liggen. Dit heeft te maken met realiteitsbesef. Want behalve dat ondertunneling ervan onder het kanaal door een peperdure operatie is, kleven tal van andere complicaties aan het verwijderen van de Traverse.

Afvaltarief

De SP is tegenstander van diftar. Diftar houdt in dat de burger moet betalen naar rato van de hoeveelheid huisvuil dat hij aanbiedt. Dan betaalt de vervuiler, aldus de voorstanders van diftar. Echter een enkele smeerpots daargelaten is de hoeveelheid huisvuil die wordt aangeboden maar zeer beperkt beïnvloedbaar. Immers burgers produceren geen afval maar houden het over. Daarnaast kleven er andere praktische problemen aan diftar. Ondermeer het afvaltoerisme. Bovendien blijkt uit vergelijkingen tussen diftargemeenten en niet-diftargemeenten dat de uiteindelijke kosten voor de burger amper verschillen.

Veiligheid

Investeer in betrokkenheid

Toename van onveiligheid, vandalisme en criminaliteit is niet los te zien van de verharding in de samenleving en het feit dat de terugtrekkende overheid steeds minder verantwoordelijkheid neemt voor het welbevinden en de veiligheid van haar burgers. De ieder-voor-zichmentaliteit dringt steeds verder door. Hier tegenover bepleit de SP de terugkeer van de 'sociale controle van vroeger' - in de goede zin van het woord welteverstaan. Daarom steunen we het beleid waarbij in de slag wordt gegaan met de burger over zaken die spelen in de direc-

te omgeving. Denk aan klankbordgroepen en buurtpreventieprojecten. Daarnaast moet gedacht worden aan projecten van buurtvaders als toezichthouder bij uit de band springende jongeren. Dit naar voorbeeld van succesvolle projecten zoals dat van Marokkaanse vaders in enkele steden.

Drugs

Veel criminaliteit (inbraak, diefstal) wordt gepleegd door drugsgebruikers. De SP steunt het beleid waarbij drugsgebruikers voor de keuze worden gesteld: afkicken (met hulp en het bieden van perspectief) of gevangenisstraf. Wij vinden dat harddrugs en de handel daarin hard moeten worden aangepakt. Daarentegen steunen wij het gedoogbeleid als het om softdrugs gaat. Wel moet overlast worden voorkomen en aangepakt. Onder de huidige landelijke wetgeving is dit het maximaal haalbare.

Onderwijs, cultuur en sport

Huisvesting scholen

De verstandhouding tussen gemeente en het onderwijsveld bereikte in de afgelopen jaren een dieptepunt. Er was sprake van een serieuze vertrouwensbreuk. Achtergrond: geldgebrek bij de scholen voor voldoende en adequate huisvesting als gevolg van een verkeerde prioriteitstelling bij de gemeente. In de kern gaat het om het volgende: er dienen voldoende middelen beschikbaar te zijn en vervolgens dienen die eerlijk in goed onderling overleg verdeeld te worden. Wat de verdeling betreft is vooruitgang geboekt maar nog steeds wordt teveel de schaarste verdeeld. Daarom dient de komende jaren méér geld ter beschikking komen.

Verantwoordelijkheid huisvesting scholen

De zorgplicht voor de huisvesting van het onderwijs is door het Rijk overgedragen aan de gemeente. Vervolgens komt er een beweging op gang om die verantwoordelijk weer door te geven aan de scholen zelf, ook wel doordecentralisatie genoemd. Zo is de zorgplicht voor de huisvesting van de OMO-scholen doorgedecentraliseerd aan het schoolbestuur: vereniging OMO. De SP heeft deze doordecentralisatie afgewezen omdat teveel de banden tussen onderwijs en overheid worden doorgeknipt. Immers de school kan voor een lange reeks van jaren niet meer bij de gemeente aankloppen, ook niet als zich onvoorziene ontwikkelingen voordoen. Wij zijn daarom erg terughoudend met het verschijnsel 'doordecentralisatie'.

Ouderbijdrage en sponsoring

Begin 2001 komt de Wilhelminaschool met het voorstel om zelf nieuwe lokalen te realiseren en die te betalen uit een verhoging van de ouderbijdrage met 200 gulden naar 325 gulden. Eerder toonde makelaarskantoor Broeckx Praasterink zich bereid om geld te steken

in het voortbestaan van basisschool De Evenaar in Dierdonk. Beide voorbeelden tonen hoe het niet moet. Om het onderwijs toegankelijk en op een hoog kwaliteitsniveau te houden over de hele linie en voor iederéén, moet het gefinancierd worden uit de algemene middelen. Financiering middels ouderbijdrage en sponsoring is met dit uitgangspunt in strijd en leidt tot tweedeling tussen rijke en arme scholen.

Bibliotheek

De SP vindt dat de bibliotheek een belangrijke culturele instelling is in de stad. Helaas is het aantal uitleningen en leden van de bibliotheek in Helmond geringer dan in andere vergelijkbare steden. Hoewel de 'ontlezing' een taai probleem is, is het zaak tenminste deze achterstand in te lopen. Dit vergt inhoudelijk beleid. Onderzocht moet worden of zaken als ruimere openingstijden, een uitgebreidere collectie of mogelijk een extra filiaal ertoe kunnen bijdragen om het boek dichterbij de Helmonders te brengen.

Het voorstel om de bibliotheek onder te brengen in een cultuurplein heeft de SP afgewezen. Bij het cultuurplein spelen vragen van inhoudelijk beleid amper een rol, het gaat vooral om het verfraaien van het centrum met een nieuw gebouw.

Verenigingsleven

Veel accommodaties en verenigingsgebouwen zijn eind jaren '80 geprivatiseerd. Sindsdien worden de betrokken verenigingen geacht hun eigen broek op te houden. Om tal van redenen blijkt dit niet te werken. Daarom moet het privatiseringsbeleid op de helling.

Geld

Anders verdelen

Uitvoering van de SP-wensen betekent vooral een andere verdeling van het bestaande geld. Zo zou met een bescheidener aanpak van het centrum vele miljoenen worden uitgespaard die dan elders besteed kunnen worden.

Eerlijk binnenhalen

De lokale heffingen (opgeteld gemiddeld bijna 1000 gulden per huishouden) moeten eerlijker - naar draagkracht - worden binnengehaald.
